

PSIXOLOGIYA ILIMLARI

СПОРТ ЖАМОАЛАРИДА ПСИХОЛОГИК ХИЗМАТ КЎРСАТИШНИНГ БАЎЗИ ЖИХАТЛАРИ

Т.Т.Арзымбетов – стажёр ўқитувчи

Ўзбекистон давлат жисмоний тарбия ва спорт университети Нукус филиали

Таянч сўзлар: психологик хизмат, спорт жамоалари, жамоа психологияси, ижтимоий шахс, психологик саводхонлик, ижтимоий-психологик иқлим, спорт-психологлар, психологик муҳофаза, миллий менталитет, спорт фаолияти

Ключевые слова: психологическая служба, спортивное сообщество, общественная психология, социальная личность, психологическая грамотность, социально-психологический климат, спортивные психологи, психологическая безопасность, национальный менталитет, спортивная деятельность.

Key words: psychological service, sports teams, community psychology, social personality, psychological literacy, socio-psychological climate, sports psychologists, psychological protection, national mentality, sports activities.

Психологик хизмат ижтимоий психологик муаммо сифатида талкин қилинар экан, барча ривожланган мамлакатлардаги каби, Ўзбекистонда ҳам мазкур психологик хизмат муаммосининг қай тарика ва қандай илмий-ташкилий асосларда бартараф этилаётганлигини ўрганиш, таҳлил ва талкин қилиш муҳим аҳамият касб этади.

Шунингдек, 60-70 йилларда Ўзбекистон педагогик фанлар илмий текшириш институти ходимлари П.П.Зимин, В.А.Токарева, М.Ш.Расулева, М.Дадажоновлар томонидан мактабда психологик хизмат татбиқини ўрганишга оид қатор изланишлар олиб борилди. Айниқса, 1966 йилда Чирчик шаҳрида ахлокий тарбия, 1973 йилда Андижонда оилавий тарбия, Самарқандда таниқли психолог Н.А.Менчинская иштирокида ақлий тараққиёт муаммоларига оид олиб борилган изланишларни алоҳида қайд этиш мумкин.

Бинобарин, мамлакатимиздаги иқтисодий-ижтимоий ислохотларнинг самарали бўлишини таъминлаш, ишлаб-чиқариш ва ижтимоий ҳаётнинг барча бўғинларида инсон омилидан фойдаланиш, ҳар бир ижтимоий шахс имкониятларини тўла-тўқис юзага чиқариш масаласи Ўзбекистон психолог олимлари олдига психологик хизмат билан боғлиқ қуйидаги вазифаларни амалга ошириш масъулиятини юклайди:

- аҳоли ўртасида психологик саводхонликни оширишга қаратилган қатор чора-тадбирларни белгилаш ва уни амалга ошириш;

- ҳар бир шахс имкониятини жамоадаги ижтимоий-психологик иқлимни Ўзбекистонда олиб борилаётган ижтимоий-иқтисодий ва этнопсихологик тамойилларига мослаштирилган энг илғор проектив тестлар, методикалар, асосида ўрганиш, таҳлил қилиш ва бу борада тегишли хулосалар чиқариш;

- ходимларни танлаш ва психологик имкониятлари асосида турли соҳаларга йўналтиришда маъмурий ташкилотларга қўмаклашиш, шунингдек барча бўғиндаги раҳбар ходимларнинг мамлакатдаги ижтимоий-иқтисодий тараққиёт талабига мос психологик саводхонлигини ошириш мақсадида қисқа муддатли ижтимоий психология қурселарини ташкил этиш;

- фуқароларнинг касбий йўналишларини аниқлаш ва меҳнат биржалари фаолиятини режалаштиришда фаол ёрдам кўрсатиш;

Мазкур соҳаларда психологик хизматни муваффақиятли амалга ошириш учун социолог-психологлар, амалиётчи-психологлар ва спорт-психологлар тайёрлаш механизмини ишлаб чиқиш бугунги кунда энг долзарб муаммо эканлиги янада сезилмоқда.

Ўзбек олимлари Е.Ғ.Ғозиев, И.Турсунов, Ж.Икромовларнинг “XX аср ва шахс камолоти” мавзусидаги маълумотларида ҳам психологик хизмат кўрсатишда муҳим аҳамият касб этадиган индивид, шахс ва субъект тараққиётининг тадқиқ этишда қуйидаги ҳолатларга жиддий эътибор бериш зарурлигини таъкидлайдилар:

- инсон ривожланишининг детерминатори ҳисобланган асосий омиллар ва шарт-шароитлар

(ижтимоий, иқтисодий, сиёсий, ҳуқуқий, мафкуравий, педагогик ва яшаш муҳити омиллари);

- инсоннинг ўзига тааллуқли, асосий тафсилотлар, унинг ички қонуниятлари, механизмлари, эътиқод босқичлари барқарорлашуви ва инволюция;

- инсон яхлит тузилишининг асосий таркиблари, уларнинг ўзаро алоқалари, шахснинг ташқи таъсирларга жавоби ва муносабати, тараққиёт жараёнида уларнинг такомиллашуви зарур эканлиги ҳақида тўхталиб ўтилган.

Дарҳақиқат, инсоннинг ўз индивидуал оламида содир этилаётган барча маънавий ва руҳий кечинмаларини у яшаб турган жамият тараққиётига мос равишда тадқиқ қилмай туриб, шахс ва фаолият, шахс ва жамият, шахс ва индивидуаллик ўртасидаги ижтимоий мутаносибликни таъминлаб бўлмайди. Зеро, психологик муҳофаза воситаси сифатида тадқиқ қилинаётган ижтимоий психологик ҳимоя фалсафаси ҳам шуни тақозо этмоқда. Масаланинг моҳиятига, яъни тадқиқот мақсадига конкрет ёндашадиган бўлсак, психологик хизматнинг айнан илмий ташкилий мазмуни ва психологик хизмат татбиқининг амалиётдаги фаолият йўналишлари ҳақида илмий мулоҳазалар юритишга ва мазкур фикр-мулоҳазаларни Ўзбекистондаги психологик хизматнинг бугунги ҳолати таҳлили нуктаи назаридан талкин қилишга тўғри келади.

Мамлакатимизда фаолият кўрсатаётган етакчи психолог олимларнинг спорт жамоаларида психологик хизмат кўрсатиш масаласига доир илмий-назарий қарашлари ёшларни спорт фаолияти билан шуғулланишларини илмий асосли ташкил этишда, уларни ҳаётга тўғри йўналганлиги ва жисмонан баркамоллигини таъминлашда, спортчи психологиясига хос қадриятларни инobatга олишда, спорт турлари ва соҳалар билан боғлиқ миллийлик ва миллий менталитетимизни сақлаш ҳамда асраб-авайлашда муҳим аҳамият касб этади.

Жумладан, Ғ.Б.Шоумаров [10] ўз тадқиқотларида ёшлар камолотида жисмоний тарбия ва спортнинг ўрнига, спортчининг жисмоний соғлом, руҳий бақувват, спорт фаолиятида муваффақиятга эришишида психологик хизматнинг ўрни муҳим эканлигига алоҳида эътибор бериб ўтганлигини кўрамыз. У спортчиларни тайёрлаб берадиган ўқув муассасаларда психологик хизмат масаласини тадқиқ этиб, спортчининг индивидуал хусусиятлари билан эмоционал-хиссий кечинмалар ўзаро узвий боғлиқликда рўй беришини илмий ўрганиб, юзга келадиган салбий хиссиётларни енгиш ва бартараф этишнинг муҳим жиҳатларини маҳаллий мисоллар ёрдамида таҳлил қилган. Шунингдек, муаллифнинг спорт жамоаларида психологик хизмат муаммосига доир хорижий мамлакатлар психологиясидаги турли қарашлар, ёндашувларга таҳлилий ва танқидий ёндашувларини ҳам кузатамиз.

В.М.Каримова [7] ёшларни оилага тайёрлашда психологик хизматнинг ўрни, соғлом оила концепцияси, соғлом она-соғлом бола ғоялари, шахснинг ўзаро муносабатлар доирасида ва

жамоаларда психологик иқлимни барқарорлаштиришда психологик хизмат кўрсатишнинг аҳамияти муаммолари билан атрофлича шуғулланганлигини гувоҳи бўламиз.

Ш.Р.Баротов [1] психологик хизмат йўналишини мамлакатимизда кенг тарғиб қилиниши ва унга доир илмий-назарий ҳамда илмий-амалий манбаларни яратган олим сифатида ўз ўрнига эга ҳисобланади. У бу йўналишда яратган илмий мактабнинг асосий вазифаси жамиятда ва турли жамоаларда психологик хизматни ташкил этишнинг илмий-методологик асослари билан бирга, спорт жамоаларининг ўзига хос жиҳатлари ва спортчи камолоти билан боғлиқ соғлом турмуш тарзининг муҳим томонларини илмий асослашдан иборат бўлган. Шунингдек, у спорт жамоаларидаги психологик муҳитни мўътадиллаштириш, спортчи-мураббий муносабатларини тўғри йўлга қўйиш, салбий эмоционал зўриқишни олдини олиш ва бартараф этишда психологик хизматнинг ўрни ва аҳамияти анча муҳим эканлигини этарлича илмий далиллар билан асослаган.

З.Т.Нишоновна [8] илмий изланишларида психологик хизматнинг ривожланиш тарихи, унинг тамойиллари, психологнинг маслаҳат бериш ишлари, психологнинг ривожлантирувчи ва коррекцион ишлари, психологнинг психопрофилактик ишлари, психологик хизмат махсуддорлигининг шароитлари, психологик хизмат ва уни бошқариш тўғрисида батафсил тўхталиб ўтган. Муаллиф спорт фаолиятида самарали ҳисобланган психологик хизмат дастури, жамоаларда мавжуд психологик муаммоларни босқичма-босқич бартараф этишга йўналтирилган машқлар тизими, спорт жамоаси ва мураббийлар билан ишлаш механизмларини амалиётга кенг жорий қилиш мумкинлигини кўрсатиб ўтган.

Таниқли психолог олим Е.Ғ.Ғозиевнинг [4] мамлакатимизда психологик хизмат фанини ривожланиши ва психологик хизмат йўналишидаги муаммоларни тадқиқ этиш, унинг психологик моҳиятини ёритишдаги қарашлари муҳим аҳамиятга эга. Олимнинг илмий изланишларида психологик хизматнинг методологик асослари, илмий-назарий жиҳатлари, чет ел ва мамлакатимиз психологларининг психологик хизматга доир ёндашувлари, спорт фаолияти психологик хизматни жорий этишнинг ўзига хос жиҳатларини ўрганган, муайян мезонларга асосланган ҳолда таснифлаб, татбиқи жиҳатларига оид илмий-назарий фикрлар билдирган.

Мамлакатимизда сўнгги йилларда спортчиларни психологик ҳолатини ўрганиш борасида Р.Абдурасуловнинг олиб борган тадқиқот ишлари ҳам назарий ва амалий жиҳатдан муҳим аҳамиятга эга. У шахс шаклланишида спортнинг ўрни ва роли ҳақида алоҳида тўхталиб, спортчиларнинг мусобакадан олдин ва мусобакадан кейинги психик ҳолатини тадқиқ этишда психологик хизматни ўрни юқори эканлиги тўғрисида фикр-мулоҳазалар билдириб ўтган.

Турли вазиятларда спортчи эмоционал ҳолатларини тадқиқ қилган З.Файзиев [2] ўз изланишлари натижаларига таяниб, спорт фаолиятида барқарор эмоционал ҳолатларни таъминловчи қуйидаги тавсияларни илгари сурган ва бу тавсияларни беришда психологик хизматнинг роли муҳим эканлигини таъкидлаган:

- Спортчиларда ўзини-ўзи бошқариш, назорат қилиш, фаолият натижаларини баҳолаш, ўйин жараёнида эмоционал барқарорлик, муваффақиятни ҳис қилиш қўникмаларини шакллантиришда психологик хизматни ҳисобга олиш лозим.

- Спортчиларнинг ҳамкорликда олиб борадиган фаолиятида психологик хизмат энг муҳим омилларидан

бири ҳисобланади. Спортчилар жамоасида ҳамкорликдаги жисмоний-психологик машғулотларни олиб бориш, жипсликни таъминлаш ва салбий эмоционал ҳолатларнинг олдини олиш ҳамда уни бартараф этишда психологик хизматни самарадорлигини аниқлаш.

- Спорт фаолиятида мусобакадан олдинги мақсадли ижтимоий-психологик тренинглар ва психологик хизмат орқали муваффақиятга эришиш ҳиссини шакллантириш.

- Спортчи шахсида пайдо бўладиган салбий эмоционал ҳолатларни бошқаришда психологик хизматдан фойдаланиш муваффақият гаровидир. Тадқиқотчи А.Назаров томонидан олиб борилган тадқиқот натижалари бўйича спортчилардаги психологик муҳофазани ўрганишда психологик хизматнинг самарали имкониятларини аниқланган. Спортчилардаги психологик муҳофаза омилларини ривожлантиришда психологик хизмат қўлланилган. Спорт жамоаларида психологик муҳофаза омилларини ривожлантиришга мўлжалланган психологик хизмат дастурини ишлаб чиққан ва шу асосида амалий тавсиялар берилган.

Шунингдек, Ўзбекистон давлат жисмоний тарбия институти профессори З.Ғ.Гаппаров раҳбарлигида Р.Д.Холмухаммедов, Ф.К.Турдиев, А.А.Шабанов, Д.Р.Рашидзонова ва бошқалар спорт жамоаларида психологик хизматни жорий этиш бўйича олиб бораётган илмий изланишлари спортчиларни спорт мусобакаларига психологик тайёрлашда алоҳида ўрин тутди. Самарқанд давлат университети жисмоний маданият факультети тадқиқотчилари Ҳ.Рафиев, Ж.Ешназаров, И.Машарипов, Т.Ҳайитов, Б.Ҳайдаров, У.Дўсанов, Ф.Қосимовлар ва Қарши давлат университети жисмоний маданият факультети профессор-ўқитувчилари Ш.Султонов ва Ж.Хуррамовлар томонидан олиб борилаётган илмий изланишлари ҳам спортчиларни спорт мусобакаларига психологик тайёрлашда психологик хизматнинг аҳамияти муҳим эканлигини таъкидлайди.

Олиб борилган тадқиқот натижалари шуни кўрсатаётгани, мамлакатимизда спорт жамоаларида психологик хизмат кўрсатиш учун спорт-психологларни тайёрлаш муаммоси жуда долзарб бўлиб, бугунги кунда бу масалага жиддий эътибор қаратилмаяпти. Бу муаммони эчимини топиш учун қуйидагиларга алоҳида ёндашув талаб этилади:

1. Спорт жамоаларида психологик хизмат кўрсатувчи спорт-психологларни тайёрлашнинг республика миқёсида ягона илмий-амалий ўқув дастури ва стандарт мезонлари ишлаб чиқилмаган.

2. Спорт муассасаларида амалиётчи-психолог фаолиятини ташкил этишнинг ижтимоий мезонлари ва илмий-ташқилий асослари тўлиқ яратилмаган.

3. Спорт жамоаларида психологик хизмат кўрсатишнинг самарадорлигини аниқлаш, таҳлил қилиш ва тегишли илмий-амалий тавсиялар ишлаб чиқишга қаратилган илмий тадқиқот ишларининг этарли учрамаслиги.

4. Спорт-психологларини тайёрлаш спорт соҳасининг давлат буюртмасига тўлиқ киритилмаган.

Мамлакатимизда ушбу муаммоларни бартараф этиш учун қуйидагиларга жиддий эътиборни қаратиш лозим ҳисобланади:

1. Спорт-психологларни тайёрлашни ташкил этишга мўлжалланган ягона ўқув дастурини тузиш ва уни барча ўқув юртларида жорий этиш.

2. Спорт жамоаларида психологик хизмат кўрсатиш учун спорт-психологларни тайёрлаш жараёнининг ижтимоий ва илмий-ташқилий талабларига жавоб берувчи стандарт мезонларни ишлаб чиқиш ва шу мезонлар асосида иш олиб бориш ҳисобланади.

Республикамызда психологик хизматнинг бугунги психологик хизмат тизимини яратиш ва холатига тавсиф беришга оид юқорида баён этилган ривожлантириш билан боғлиқ асосий йўналишларни барча таҳлилларимиз хотимаси мамлакатимизда белгилашни тақозо этади.

Адабиётлар

1. Баротов Ш.Р. Психологик хизмат. –Т.: 2018, 344-б.
2. Файзиев З.Х Спорт фаолиятида ҳиссий-эмоционал ҳолатларни бошқаришнинг ижтимоий-психологик механизмлари. –Т.: 2021.
3. Гаппаров З.Г. Спорт психологияси. –Тошкент: 2011.
4. Ғозиев Э.Ғ. «Ижтимоий психология». –Тошкент: 2009, 146-б.
5. Ғозиев Э.Ғ. «Умумий психология». –Тошкент: 2010, 544-б.
6. Иштаев Ж.М., Спорт психологияси. Ўқув қўлланма. –Тошкент: 2020, 332-б.
7. Каримова В.М. Ижтимоий психология. –Т.: «Fan va texnologiya», 2012, 172-б.
8. Нишанова З.Т. Психологик хизмат. 2012.
9. Попов А.Л. Психология спорта. Учебное пособие. Изд. «Флинта» 1998.
10. Шоумаров Ғ.Б. Оила психологияси. –Т.: 2011.

РЕЗЮМЕ. Ушбу мақолада мамлакатимиз соҳаларида психологик хизмат кўрсатишни ўрганишга оид олиб борилган илмий изланишлар таҳлил қилинади. Шунингдек, спорт жамоаларида психологик хизмат кўрсатиш муаммоси бўйича замонавий ёндашувлар асосида тадқиқот ишларини олиб бориш долзарблиги илмий асосланади.

РЕЗЮМЕ. В данной статье проводится анализ научных исследований при изучении сферы психологических услуг. Также, дано научное обоснование актуальности проведения научных исследований современных подходов для оказания психологических услуг в спортивных сообществах.

SUMMARY. This article analyzes the research conducted in our country on the study of psychological services in the field. Also, the relevance of research on the problem of psychological services in sports teams on the basis of modern approaches is scientifically based.

CHET TILLARINI O'SPIRIN YOSHDAGI O'QUVCHILARGA O'RGATISHDA PSIXOLOGIK YONDASHUVLARNING AHAMIYATI

M.M.Djolimbetova – *psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori*

X.N.Sultamuratova – *magistrant*

Ajiniyoz nomidagi Nukus davlat pedagogika instituti

Tayanch soʻzlar: akseleratsiya, biogenetik yoʻnalish, ilk oʻspirinlik davri, psixogenetik yoʻnalish, xulq-atvor.

Ключевые слова: акселерация, биогенетическая направленность, ранний подростковый возраст, психогенетическая направленность, поведение.

Key words: acceleration, biogenetic orientation, early adolescence, psychogenetic orientation, temperament.

Ilk oʻspirinlik davri „**Kamolot boʻsagʻasi**“ (Kamolot bosqichi- fiziologik, psixologik va ijtimoiy chegaralarni oʻz ichiga oladigan davr). deb taʼriflanadi. Akseleratsiya (Akseleratsiya- rivojlanishning maʼlum bosqichlarida ayrim aʼzolar va jarayonlarning tezlashishi) natijasida bugungi ilk oʻspirinlarning taraqqiyoti avvalgi avlodlarga nisbatan oʻrtacha ikki-uch yil avval yetilmoqda. Bu munosabat bilan oʻspirin yigit-qizlarning yosh chegarasi endi 15-16 dan 23 yoshgacha boʻlmoqda. Bunda ilk oʻspirinlik 15-18 yosh, oʻspirinlik 18-23 yoshdagi yigit va qizlarni oʻz ichiga oladi. Yoshlarning jamiyatda tutgan oʻrni, ularning mavqei, ular egallaydigan bilimlarning hajmi va bir qator boshqa omillar ijtimoiy sharoitlarga bogʻliqdir. Oʻspirinlik- bu odamning fuqaro sifatida shakllanishi, uning ijtimoiy jihatdan yetilishi, oʻz taqdirini oʻzi hal qilishi, ijtimoiy hayotga faol ishtirok etish davri, fuqaro va vatanparvarning maʼnaviy sifatlarning tarkib topadigan davridir. Rus psixologi L.I.Bojovish ilk oʻspirinlik davrida shaxs motivatsion sohasining rivojlanishiga urgʻu beradi: oʻquvchilarning hayotda oʻz oʻrnini va ichki pozitsiyasini aniqlashi, dunyoqarashning shakllanishi va uning taʼsir faoliyatiga, oʻz oʻzini anglashga va axloqiy ongga taʼsiri nazarda tutiladi [2:275]. Bu davrda nazorat bilimlar, amaliy ishlar bilan qoʻshib oʻrganiladi. Oʻquvchilardan materialni tushunish va uni hayotga tatbiq eta bilish talab etiladi. Bola bu yoshda oʻzini ancha eslik his qiladi, tajriba ortadi va bilimlarini mustaqil hayotga tatbiq eta boshlaydi. Bu esa ularning darsga boʻlgan munosabatlarini oʻzgartiradi. Bu davrga kelib oʻzlariga maʼqul boʻlgan biror fanni tanlaydilar. Bunday xususiyatlarni oʻsmirlarda ham uchratish mumkin, lekin bunda alohida fanlarga boʻlgan qiziqish koʻproq oʻqituvchining maslahati bilan bogʻliq boʻlsa, yuqori sinf oʻquvchilaridagi qiziqish ularning ehtiyojlari, intilishlari asosida tarkib topadi. Baʼzan ular shoshma-shosharlikka yoʻl qoʻyadilar va natijada hodisalar haqida notoʻgʻri fikr yuritib, notoʻgʻri xulosalar chiqaradilar.

Yuqori sinf oʻquvchilarining oʻz atroflarini, oʻrab olgan voqelikni bilib olishga boʻlgan intilishi ularda dunyoqarashning tarkib topishiga sharoit yaratadi. Ulardagi nazariy bilimlarning ortib borishida sinfdan tashqari ishlar,

toʻgaraklar ijobiy taʼsir koʻrsatadi. Oʻspirinlarning xulq-atvorini oʻrganib ularga chet tillarini oʻrgatishda maqsadga muvofiq boʻladi. Oʻspirinlarda koʻpincha „oʻzim hal qilaman“ degan tushunchalar boʻlib ular oʻzlarini mustaqil sanashadi. Ular koʻpincha oʻqish faoliyatida, muloqot faoliyatida boʻlishadi. Muloqot faoliyatida ular oʻz doʻstlari bilan muloqot qilishni yaxshi koʻrishadi. Demak oʻspirinlarning muloqot qilish faoliyatini inobatga olgan holda ularga ingliz tilini oʻtish texnikalarini yaratish mumkin. Ularga ingliz tilini oʻrgatishda muloqot usulidan foydalanish ham yaxshi samara beradi. Ularga soʻz yodlash, gapirish texnikalarini oʻzaro muloqot orqali amalga oshirish kerak. Undan tashqari ingliz tilini oʻrgatishda aniq namoyon boʻladigan koʻzga tashlanadigan koʻrgazmali qurollar bilan ishlash tavsiya qilinadi. Koʻrgazmali qogʻozlar, koʻrgazmali soʻzlarni koʻzga koʻrinadigan qilib olib yurishlari kerak boʻladi. Ushbu hol ularning diqqatini koʻproq ingliz tiliga yoʻnaltiradi va esda saqlash qobiliyatini ham rivojlantiradi.

Endi esa oʻspirin oʻquvchilarning aynan chet tillarini oʻrganishdagi qiyinchiliklar, chet tillarini oʻrganish texnikasi haqida soʻz yuritsak: Biz bilamizki, hozirgi kunda taʼlimga boʻlgan eʼtibor juda-juda kuchaygan. Oʻzbekiston **Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning** olib borayotgan islohotlarining ichida taʼlim eng birinchi oʻrinda turadi. Taʼlim sohasini rivojlantirish barchamizning eng oldi maqsadimizga aylandi. Shu jumladan aytishimiz mumkinki, ingliz tiliga boʻlgan talab ayniqsa eʼtiborimizning markazidir. Ingliz tilini bilmagan yoshlarga, ishchilarga, oʻqituvchi-yu oʻquvchilarga ingliz tilini oʻrganish uchun koʻplab imkoniyatlar yaratilmoqda. Shu jumladan ingliz tili oʻqituvchilari ham oʻzining dars samarasini kuchaytirish maqsadida hozirgi kunda zamonaviy texnologiyalarni qoʻllagan holda, metodikalar, metodik qoʻllanmalar yaratmoqda va qoʻllanib natijasini koʻrsatmoqda.

Ingliz tilida dars oʻtish, oʻquvchilarga ingliz tilini oʻrgatish albatta oson ish emas. Chunki har bir oʻquvchi oʻzidagi qobiliyatga, qiziqishga, intilish va bilimga qarab ingliz tilini turlicha oʻzlashtiradi. Kimdir tez va oson